

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE
Școala Doctorală de Contabilitate

TEZĂ DE DOCTORAT

Conducător de doctorat,

Prof. univ. dr. Tatiana DĂNESCU

Doctorand,

Irina – Diana IORDACHE

ALBA IULIA

2021

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE
Școala Doctorală de Contabilitate

**OPTIMIZĂRI ALE POLITICILOR CONTABILE ȘI DE
RAPORTARE FINANCIARĂ ADECVATE PIEȚELOR
DE OPERARE A COMPANIILOR. STUDIU EMPIRIC
ASUPRA VALENȚELOR IFRS**

Conducător de doctorat,
Prof. univ. dr. Tatiana DĂNESCU

Doctorand,
Irina – Diana IORDACHE

ALBA IULIA
2021

Cuprins

CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT.....	3
INTRODUCERE.....	6
Contextul general al cercetării	6
Importanța temei și motivația realizării cercetării	6
Actualitatea temei cercetării și stadiul cunoașterii.....	7
Obiective și ipoteze de lucru urmărite în cercetare	9
METODOLOGIA GENERALĂ DE REALIZARE A STUDIULUI	15
SINTEZA PRINCIPALELOR PĂRȚI ALE TEZEI DE DOCTORAT	20
CONCLUZII GENERALE, CONTRIBUȚII PROPRII, LIMITE ȘI PERSPECTIVE ALE CERCETĂRII	25
Concluzii generale	25
Contribuții proprii și propuneri	28
Limite și perspective ale cercetării	30
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	31

Cuvinte cheie: politici contabile, IFRS, US GAAP, situații financiare, utilizatorii informațiilor financiar contabile, piețe de capital internaționale, dezvoltare sustenabilă, nevoile informaționale ale utilizatorilor, decizii financiare, structura acționariatului, rata efectivă de impozitare, gradul de îndatorare, EBITDA, model econometric, optim de politici contabile.

CUPRINSUL TEZEI DE DOCTORAT

Lista figurilor

Lista tabelelor

Lista abrevierilor

INTRODUCERE

METODOLOGIA GENERALĂ DE REALIZARE A CERCETĂRII

PARTEA I: O ABORDARE TEORETICĂ, CONCEPTUALĂ ȘI NORMATIVĂ A OPTIMIZĂRII POLITICILOR CONTABILE

CAPITOLUL I: EXIGENȚE ȘI CERINȚE PRIVIND POLITICILE CONTABILE CONFORM CADRELOR DE REGLEMENTARE

1.1. Concepte și abordări privind politicile contabile

1.2. Dezvoltări în abordarea noțiunii de politică contabilă

1.3. Exigențe pentru o imagine fidelă a poziției și a performanței financiare

1.3.1. Necesitatea asigurării unei imagini credibile privind poziția și performanța financiară a companiei

1.3.2. Cerințele legislative și valențele IFRS în asigurarea calității informațiilor financiare

1.3.3. Factori determinanți în obținerea unor informații calitative

1.4. Concluzii preliminare

CAPITOLUL II: REGLEMENTĂRILE CONTABILE ACCEPTATE LA NIVEL INTERNAȚIONAL

2.1. Amplitudinea aplicării IFRS versus US GAAP pe piețe de capital internaționale

2.2. Amplitudinea aplicării IFRS la nivelul Uniunii Europene

2.2.1. Cadrul de reglementare contabilă în UE

2.2.2. Obligatorietatea implementării IFRS la nivelul statelor membre

2.3. Aspecte de noutate aduse de IFRS versus US GAAP

2.3.1. Evaluarea stocurilor

2.3.2. Contractele cu clienții

2.3.3. Contractele de leasing

2.4. Concluzii preliminare

CAPITOLUL III: VALENȚELE POLITICILOR CONTABILE ÎN DEZVOLTAREA SUSTENABILĂ

3.1. Contabilitatea în mileniul globalizării

3.2. Așteptările utilizatorilor de informații

3.2.1. Transparența și răspunderea în prezentarea informațiilor financiare

3.2.2. Strategii de optimizare a transparenței în situațiile financiare

3.3. Optimizarea politicilor contabile în contextul unei dezvoltări sustenabile

- 3.3.1. Conceptul de dezvoltare sustenabilă
- 3.3.2. Implicarea piețelor de capital în dezvoltarea sustenabilă
- 3.3.3. Rolul politicilor contabile în sustenabilitatea afacerilor

3.4. Concluzii preliminare

CAPITOLUL IV: ROLUL POLITICILOR CONTABILE OPTIME ÎN PROCESUL DECIZIONAL

- 4.1. Sistemul informațional generat de politicile contabile – sursă a circuitului decizional
- 4.2. Riscul asociat procesului decizional
- 4.3. Relația dintre politicile contabile conform IFRS și procesul decizional
 - 4.3.1. Acționariatul – partener sustenabil în optimizarea politicilor contabile
 - 4.3.2. Implicarea politicilor contabile în profitabilitatea companiei
 - 4.3.3. Reconcilierea rezultatului contabil cu cel fiscal

4.3. Concluzii preliminare

CAPITOLUL V: CONCLUZII PARTEA I

PARTEA A II-A: MODEL ECONOMETRIC DE OPTIMIZARE A POLITICILOR CONTABILE

CAPITOLUL VI: PERCEPȚIILE PROFESIONIȘTILOR ASUPRA OPTIMULUI POLITICILOR CONTABILE

- 6.1. Percepția profesioniștilor asupra politicilor contabile utilizate
 - 6.1.1. Identificarea populației cercetate
 - 6.1.2. Extragerea eșantionului
 - 6.1.3. Elaborarea chestionarului
 - 6.1.4. Culegerea datelor
 - 6.1.5. Prelucrarea și analiza datelor

6.2. Rezultatele cercetării

6.3. Concluzii preliminare

CAPITOLUL VII: TESTAREA ȘI VALIDAREA IPOTEZELOR DE CERCETARE

- 7.1. Analiza de corelație a variabilelor
 - 7.1.1. Analiza corelațiilor dintre scorul privind optimizarea politicilor contabile și indicatorii generali
 - 7.1.2. Analiza corelațiilor dintre scorul privind optimizarea politicilor contabile și indicatorii privind structura acționariatului
 - 7.1.3. Analiza corelațiilor dintre scorul privind optimizarea politicilor contabile și indicatorii ce descriu eficiența companiei

7.2. Concluzii preliminare

CAPITOLUL VIII: MODEL ECONOMETRIC DE OPTIMIZARE A POLITICILOR CONTABILE

- 8.1. Model econometric de optimizare a politicilor contabile prin metoda regresiei liniare

8.2. Testarea modelului cu ajutorul funcțiilor de regresie liniară

8.3. Concluzii preliminare

CAPITOLUL IX: VALIDAREA ECONOMICĂ A MODELULUI

9.1. Analiza funcțională a modelului econometric propus la nivelul unei societăți

9.2. Analiza funcțională a modelului econometric propus pe piețe de capital care aplică US GAAP

9.3. Concluzii preliminare

CAPITOLUL X: CONCLUZII PARTEA A II-A

CONCLUZII FINALE, LIMITE ȘI PERSPECTIVE ALE CERCETĂRII

Concluzii generale

Contribuții proprii și propuneri

Limite și perspective ale cercetării

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

ANEXE

Anexa 1. Chestionar privind percepțiile profesioniștilor asupra politicilor contabile utilizate în vederea optimizării acestora

Anexa 2. Scorecard cu privire la stabilirea unui nivel optim de politici contabile – extras excel

Anexa 3. Bază de date 102 companii listate BVB – extras excel

Anexa 4. Calculul variabilelor pentru cele 102 companii – extras excel

Anexa 5. Analiza corelațiilor cu ajutorul coeficientului Pearson

Anexa 6. Prelucrări EVIEWS privind optimul de politici contabile

Anexa 7. Testul T

Anexa 8. Testul F-statistic

INTRODUCERE

„Contabilitatea este judecătorul nepărtinitor al trecutului, ghidul necesar al prezentului și consilierul indispensabil al viitorului”

J. Fr. Schär

Contextul general al cercetării

Tema politicilor contabile, devine o preocupare susținută a gândirii economice contemporane, martoră a fenomenului de globalizare și dezvoltare sustenabilă, realitate istorică ireversibilă și continuă, care funcționează în interesul comunității internaționale, în cadrul căreia informația și cunoașterea ocupă poziții centrale.

În concordanță cu noile tendințe de armonizare și integrare ale fenomenului de globalizare și dezvoltare sustenabilă, contabilitatea, ca orice altă componentă a sistemului economic, a fost supusă la o serie de schimbări și adaptări, având în vedere rolul său principal de a asigura transparența și comparabilitatea informației economice. Prin urmare, în prezent se conturează din ce în ce mai multe convingeri și motivații în susținerea necesității unei raportării financiare unice la nivel mondial.

Circumscriș tendințelor actuale ale dezvoltării unor afaceri sustenabile la nivel multinațional, de-a lungul timpului s-a demonstrat că cel mai bine au răspuns Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) și ca urmare a relaționării internaționale a celor mai importante piețe de capital, în prezent se observă o preocupare susținută în convergența IFRS cu standardele naționale americane (US-GAAP).

Importanța temei și motivația realizării cercetării

Prin demersul științific întreprins în prezenta lucrare se urmărește cunoașterea, analiza și interpretarea modului prin care anumiți factori impactează procesul de optimizare a politicilor contabile la nivelul entităților care aplică IFRS și operează pe piețe de capital, ca în final să realizăm și să propunem un model econometric de optimizare a politicilor contabile. În acest sens, am considerat necesar identificarea unei relații de echilibru care să asigure satisfacerea cerințelor principalilor utilizatori de informații, astfel încât politicile contabile alese să nu afecteze interesele/așteptările părților interesate dintr-o entitate.

Am considerat că acest subiect, de un real interes, este de actualitate, având în vedere importanța și rolul politicilor contabile, atât din perspectiva obiectivelor globale ale dezvoltării sustenabile, preocupare majoră la nivel internațional, cât și din perspectiva obiectivelor individuale ale mediului concurențial al investitorilor pe piețele de capital.

De-a lungul timpului, politicile contabile au reprezentat o preocupare permanentă a profesioniștilor în practica economică și au făcut obiectul a numeroase cercetări științifice, însă cu toate acestea, în ceea ce privește optimizarea politicilor contabile, aceasta nu a constituit un subiect în sine al preocupărilor științifice și nu a fost niciodată prezentată pe larg, astfel încât să se investigheze modalitatea de a atinge un optim de politici contabile în funcție de specificul activității și cerințele cadrelor de reglementare contabile, în vigoare.

Plecând cel puțin de la aceste premise, tema aleasă poate reprezenta o provocare prin importanța ei, necesitând o muncă amplă de documentare, analiză, investigare, de coroborare a informațiilor, precum și de argumentare și conștientizare la nivel micro a necesității fenomenului de optimizare a politicilor contabile.

Actualitatea temei cercetării și stadiul cunoașterii

Având în vedere importanța domeniului contabil la nivel microeconomic, în ultimele decenii au fost realizate numeroase cercetări în acest perimetru atât la nivel internațional cât și la nivel național, mai ales cu privire la elaborarea și fundamentarea politicilor contabile.

În anii 2000, N. Feleagă și L. Malciu, prin cartea *Politici și opțiuni contabile*¹, prezintă în paralel problematica politicilor contabile românești elaborate conform principiilor de „fair accounting” cu cele reglementate de standardele internaționale de la acea vreme. De asemenea, abordează și problematica elaborării și fundamentării politicilor contabile prin prisma „cosmetizării” conturilor (bad accounting), prezentând aspecte conceptuale privind contabilitatea creativă, apărute în practică.

Într-o altă lucrare², N. Feleagă și colaboratorii fac referire la importanța raționamentului profesional în elaborarea politicilor contabile. În acest sens, demonstrează că raționamentul profesional are un rol decisiv în dezvoltarea politicilor contabile, întrucât deciziile utilizatorilor se bazează pe informațiile calitative prezentate în situațiile financiare.

¹ Niculae Feleaga, Liliana Malciu, *Politici și Opțiuni Contabile*, Editura Economică, București, 2012

² Niculae Feleaga, Liliana Feleaga, *Contabilitate consolidată. O abordare europeană și internațională*, Editura Economică, București, 2017

În teza sa de doctorat³, Ștefan Bunea analizează politicile contabile în funcție de strategiile companiilor, realizând studii de caz cu privire la factorii pesimiști și optimiști care influențează elaborarea politicilor contabile.

În aceeași direcție, în studiul lor⁴, T. Dănescu, N. Todea, M. Prozan și A. Dănescu demonstrează că în practică, de multe ori, dreptul fiscal intervine în domeniul contabil ajungând chiar să fixeze reguli de evaluare și de prezentare a informațiilor în situațiile financiare.

Mihai Ristea aduce o contribuție semnificativă în ceea ce privește cercetarea conceptuală a politicilor contabile, întrucât în lucrarea sa⁵ face distincție între politică și metoda contabilă. Astfel, motivează că dacă politicile contabile reprezintă acele „opțiuni privind principiile, bazele de evaluare, convențiile, regulile și procedurile specifice” utilizate de companii la elaborarea și prezentarea informațiilor din situațiile financiare, metodele reprezintă de fapt acele proceduri și tratamente contabile utilizate de companii cu scopul de a furniza informații credibile cu privire atât la existența și modificarea poziției financiare, cât și a performanței financiare și a fluxurilor de trezorerie.

O altă abordare a lui M. Ristea și a C.G. Dumitru⁶ legată de politicile contabile vine să detalieze și să argumenteze de ce politicile contabile trebuie să fie conforme cu realitatea chiar dacă există un cadru de reglementare flexibil, variat și diversificat. Autorii încearcă să demonstreze că un cadru de reglementare imperativ nu dă posibilitatea companiilor de a-și manifesta opțiuni și interese în elaborarea modelelor contabile și astfel politicile contabile se subordonează mai mult cadrelor de reglementare decât realităților economice.

În lucrările sale de specialitate, A. Dușescu se adresează profesioniștilor contabili și entităților economice încercând să demonstreze importanța care trebuie manifestată în practică în momentul elaborării și aplicării politicilor contabile⁷.

La nivel internațional, literatura de specialitate este complexă în ceea ce privește abordarea sistemelor contabile și, în special, politicile contabile întâlnite în cadrul reglementărilor IFRS. În acest sens, în majoritatea sondajelor realizate în literatura universală

³Ștefan Bunea, Optimizarea poziției financiare și a performanțelor întreprinderilor între strategiile de conservatorism și optimism contabil, Teză de doctorat, ASE București, 2014

⁴Tatiana Dănescu, Nicolae Todea, Mihaela Prozan, Andreea Cristina Dănescu, A Study on the Compliance of the Accounting Result with the Fiscal Result, Audit Financiar, ISSN: 1583-5812, vol. IX , no. 2, 2011, pp. 28-50, DOI: 10.20869/AUDITF/2011/9/012

⁵Mihai Ristea, Metode și politici contabile de întreprindere, Tribuna Economica, București, 2012

⁶Mihai Ristea, Corina Graziela Dumitru, Libertate și conformitate în standardele și reglementările contabile, CECCAR-Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, 2012

⁷Irina Bogdana Pugna, Adriana Dușescu, Oana Georgiana Stănilă, Corporate attitudes towards Big Data and its impact on performance management: A qualitative study, Sustainability Volume 11, Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 2019, pp 684

se remarcă că la nivelul companiilor mari din țările anglo-saxone și continental europene se pot identifica practici conforme cu IFRS și cu toate acestea reglementările contabile naționale sunt încă reticente la o conformare integrală⁸.

Plecând de la cunoașterile în domeniu regăsite în literatura de specialitate și coroborate cu rezultatele studiilor empirice cu privire la percepția profesioniștilor contabili, la rândul nostru ne propunem să extindem investigațiile și cunoașterile cu privire la importanța și semnificația politicilor contabile atât în procesul de elaborare și fundamentare, cât și în cel de implementare.

Obiective și ipoteze de lucru urmărite în cercetare

Ca în orice proces de optimizare este absolut necesară identificarea reperelor prin prisma cărora se definește și ulterior se modelează fenomenul studiat. În cazul nostru, optimizarea politicilor contabile a avut ca principale repere cerințele și exigențele cadrelor de reglementare internaționale în concordanță cu obiectivul global de dezvoltare sustenabilă și cu obiectivele individuale ale companiilor.

În acest sens, în prezenta lucrare de doctorat pentru realizarea obiectivelor, am întreprins o cercetare interdisciplinară, vizând aspecte ce se regăsesc în contabilitate, fiscalitate, macroeconomie, analiza economico-financiară, statistică și modelare econometrică și am utilizat un raționament deductiv, de la general la particular, îmbinând elementele cantitative cu cele calitative.

Cercetarea noastră gravitaționează în jurul obiectivului principal, și anume, acela de a stabili un model de optimizare a politicilor contabile la nivelul entităților care aplică IFRS și operează pe piețe de capital.

Lucrarea s-a conturat în jurul acestui obiectiv principal și ca urmare a necesității de a găsi răspunsuri la unele întrebări, cum ar fi:

- Care sunt cele mai cunoscute abordări științifice, în timp și spațiu, ale noțiunii de politici contabile?
- Care este amplitudinea aplicării IFRS de către entitățile din statele membre ale Uniunii Europene?
- Care este amplitudinea aplicării IFRS și US GAAP la nivel mondial?

⁸ Doukakis L. C., 2014, The effect of mandatory IFRS adoption on real and accrual-based earnings management activities. *Journal of Accounting and Public Policy*, 33(6), 551–572. 10.1016/j.jaccpubpol.2014.08.006

- Care sunt cele mai recente convergențe între politicile contabile conforme cu IFRS și US GAAP?
- Care este raportul de interferență dintre politicile contabile și dezvoltarea sustenabilă?
- Care este optimul de transparență informațională prin prisma cerințelor utilizatorilor?
- Se poate modela optimul de politici contabile?
- Care sunt factorii care influențează optimul de politici contabile?
- De ce informații avem nevoie în modelarea optimului de politici contabile?
- Modelul obținut este funcțional în orice cadru de reglementare?

Acest gen de întrebări au contribuit la delimitarea obiectivelor specifice ale cercetării noastre și la găsirea instrumentelor de lucru.

Totodată, urmare a analizei stadiului actual al cunoașterii, al cerințelor legislative în domeniul politicilor contabile, precum și al cerințelor manageriale și ale utilizatorilor de informații, am propus o serie de ipoteze ce au constituit punctul de plecare în cercetarea noastră empirică. Astfel, au rezultat trei categorii de variabile cu impact asupra activității de optimizare a politicilor contabile, iar pentru fiecare categorie am elaborat o serie de ipoteze de cercetare, după cum urmează:

- Ipoteze generale
- Ipoteze privind structura acționariatului
- Ipoteze privind eficiența companiei

Ipoteze generale

Gruparea ipotezelor generale s-a efectuat având în vedere aspecte cu caracter general întâlnite la nivelul companiilor și al mediului economic în care acestea își desfășoară activitatea. În acest sens, s-au ales acele variabile generale care din punct de vedere teoretic pot influența activitatea de elaborare și fundamentare a politicilor contabile la nivelul unei companii, cum ar fi: mărimea companiei, domeniul de activitate, localizarea geografică, categoria companiilor conform încadrării BVB și legislația fiscală. Plecând de la aceste variabile care pot avea o relație de interdependență cu optimizarea politicilor contabile, s-au formulat următoarele ipoteze:

În ceea ce privește mărimea companiei, am plecat de la prezumția că o entitate cu cât este mai mare cu atât este mai preocupată de procesul de optimizare al politicilor cel puțin din două motive:

- cerința de informare este mai evidentă, întrucât gama utilizatorilor de informații este mai variată; și
- preocupările privind elaborarea și actualizarea manualului de politici contabile în funcție de realitatea economică sunt mai susținute, deoarece și potențialul susținerii unor costuri este mai ridicat.

Pe baza acestor afirmații am formulat o prima ipoteza:

- ***IPOTEZA 1.1: Există o relație pozitivă între mărimea companiei și optimizarea politicilor contabile.***

Referitor la domeniul de activitate, așa cum se observă și din elementele teoretice de mai sus, acesta este relevant în elaborarea politicilor contabile întrucât alegerea și optimizarea politicilor contabile trebuie efectuată ținând cont de specificul activității, cum ar fi, sectoare de activitate privind producția, serviciile, activități financiare etc. În plus, însăși IFRS-urile tratează politicile contabile în funcție de domeniile de activitate: agricultură, construcții, investiții imobiliare, subvenții etc.

În acest sens, am formulat o a doua ipoteză:

- ***IPOTEZA 1.2: Sectorul de activitate influențează optimizarea politicilor contabile.***

În continuare un alt element care ar putea fi relaționat cu elaborarea politicilor contabile ar fi și segmentul geografic, în sensul că departajarea geografică ar putea influența politicile contabile ca urmare a tradițiilor, obiectivelor, pregătirii profesioniștilor din diverse zone geografice, nivelului de dezvoltare etc. Cu toate acestea, considerăm că o astfel de relație ar putea fi subiectivă, întrucât cerințele de elaborare ale politicilor contabile adecvate sectorului de activitate sunt aceleași pentru toți utilizatorii de IFRS, indiferent de zona geografică unde operează. Acest raționament bazat pe o afirmație negativă ne-a stat la baza celei de-a 3-a ipoteze:

- ***IPOTEZA 1.3: Localizarea geografică a companiilor influențează optimizarea politicilor contabile.***

Plecând de la cunoașterea că entitățile deschise au în primul rând interesul să atragă capitaluri și finanțări, este evident că genul acesta de entități vor fi mai preocupate să

fundamenteze politicile contabile cele mai adecvate domeniului de activitate cerințelor de informare ale utilizatorilor. Totuși, aceste entități sunt ierarhizate calitativ de către BVB în 3 mari categorii, și anume: Internațional, Premium și Standard. În practică, această ierarhizare coincide în primul rând cu gradul de încredere al investitorilor și apoi cu obiectivele celorlalți utilizatori de informații. Plecând și de la această cunoaștere, ne-am dorit să testăm dacă categoria de ierarhizare a companiilor listate pe BVB influențează preocupările interne ale companiilor cu privire la optimizarea politicilor contabile. În acest sens, am formulat cea de-a 4-a ipoteză:

➤ ***IPOTEZA 1.4: Există o relație pozitivă între categoria companiei pe BVB (Internaționale, Premium și Standard) și optimizarea politicilor contabile***

Din literatura de specialitate, dar și din afirmațiile profesioniștilor practicieni în domeniul contabil și fiscal, s-au identificat numeroase opinii conform cărora între politicile contabile și cele fiscale există un grad mare de interdependență, în sensul că politicile contabile sunt subordonate politicilor fiscale. Interdependența celor două domenii am testat-o pornind de la intenția de reglementare a legiuitorului (Ministerul Finanțelor) în sensul că în cadrul reglementărilor legislative cele două domenii, contabil și fiscal, nu se prezintă într-o relație de subordonare, ci numai una corelativă, în sensul că bazele fiscale se prelucrează plecând de la informațiile contabile. Mai mult, independența celor două domenii rezultă și din obiectivele diferite ale fiecăruia dintre ele. Astfel, obiectivul reglementărilor contabile este acela de a prezenta o imagine fidelă bazată pe realitatea economică, poziția financiară și performanțele financiare, pe când obiectivul fiscal este acela de a stabili și colecta impozite în funcție de obiectul impunerii (obținerea de câștiguri, realizarea de venituri impozabile, deținerea de proprietăți, comercializarea de produse taxabile și accizabile etc). Totuși în practică acest aspect nu este delimitat, ci mai degrabă personale responsabile la stabilirea politicilor contabile au în vedere aspecte și elemente de ordin fiscal. Inclusiv standardele internaționale de raportare financiară recunosc relația dintre contabilitate și fiscalitate, motiv pentru care prin IAS 12 “Impozite curente și amânate” se reglementează tehnica de evidențiere a diferențelor temporale între cele două baze ale activelor și datoriilor, prin înregistrarea impozitelor amânate, care au drept scop, optimizarea impozitului pe profit curent cu cel amânat. Plecând de la această cunoaștere, am formulat ce de-a 5-a ipoteză:

➤ ***IPOTEZA 1.5: Există o relație pozitivă între optimizarea politicilor fiscale și optimizarea politicilor contabile.***

Ipoteze privind structura acționariatului

După formularea ipotezelor cu caracter general, la o analiza mai de detaliu s-au evidențiat și alte relații mai particulare între politicile contabile și structura acționariatului. În general, capitalul entităților este deținut de persoane juridice, persoane fizice și entități guvernamentale.

Considerăm că acționarii au un rol determinant în procesul de elaborare și aprobare al politicilor contabile, plecând și de la faptul că mai devreme sau mai târziu orice acționar își dorește fructificarea sub formă de dividende ca urmare a deținerii de capitaluri. Totuși, interesele acționarilor în deciziile financiare sunt diferite de la o perioadă la alta și în funcție de procentul de deținere și perioada de dezvoltare a fiecărei entități.

Un alt aspect important legat de acționariat este și poziția acestuia atunci când entitatea face parte dintr-un grup care poate avea conotație națională sau internațională. Astfel, o entitate care face parte dintr-o structura a unui grup internațional se subordonează atât politicilor locale, cât și politicilor grupului.

În ceea ce privește elaborarea politicilor contabile conform cerințelor de reglementare, aceasta nu ar trebui să țină seama de structura acționariatului, ci mai degrabă de realitatea și mediul economic în care se desfășoară activitatea. Cu toate acestea în practică se observă o diferență între modalitatea de stabilire a politicilor contabile în funcție de structura acționariatului. De exemplu, entitățile cu acționari străini, la elaborarea politicilor contabile au în vedere și coroborarea politicilor contabile cu cele de grup. În acest sens, în cadrul acestei categorii de ipoteze am formulat o prima relație conform căreia entitățile care au acționari persoane juridice străine sunt mai preocupate de optimizarea politicilor contabile, rezultând următoarea ipoteză:

- ***IPOTEZA 2.1: Există o relație pozitivă între prezența persoanelor juridice străine ca acționari majoritari și optimizarea politicilor contabile.***

În situația în care entitățile sunt deținute majoritar de către persoane fizice, considerăm că acestea sunt mai puțin interesate de teoria politicilor contabile, întrucât principalul lor obiectiv pentru care au investit în respectivele societăți este politica de dividend. Altfel spus, înseamnă că în accepțiunea acestui tip de acționariat performanțele entității sunt măsurate prin prisma dividendelor repartizate și nu neapărat prin prisma politicilor contabile. Plecând de la această afirmație am formulat cea de-a 2-a ipoteza legată de structura acționariatului:

- ***IPOTEZA 2.2: Există o relație negativă între acționari minoritari persoane fizice și optimizarea politicilor contabile.***

Caracteristic entităților publice din România care aplică IFRS este și faptul că un număr reprezentativ sunt deținute de către entitățile guvernamentale. Cunoaștem că există o legislație laborioasă pentru acest tip de entități, în ceea ce privește gestionarea activității și a costurilor, a obținerii de rezultate și de repartizarea acestora. Astfel de entități se subordonează unui proces complex de proceduri operaționale și de control, ceea ce reprezintă un aspect pozitiv și considerăm că, companiile cu un astfel de acționariat trebuie să fie preocupate de elaborarea și actualizarea setului de politici contabile. În acest sens, în cadrul ipotezelor legate de structura acționariatului am emis cea de-a 3-a ipoteză:

- ***IPOTEZA 2.3: Există o relație pozitivă între prezența statului ca acționar majoritar și optimizarea politicilor contabile.***

În final, ne-am dorit să observăm dacă o structură a acționariatului cât mai diversificată influențează optimizarea politicilor contabile. În acest sens, am formulat cea de-a 4-a ipoteză cu privire la structura acționariatului:

- ***IPOTEZA 2.4: Există o relație pozitivă între o structură a acționariatului cât mai diversificată și optimizarea politicilor contabile.***

Ipoteze privind eficiența companiei

Pe lângă relațiile stabilite mai sus, care au stat la baza ipotezelor deja stabilite, considerăm că mai putem lua în calcul și alte corelații între politicile contabile elaborate și aspecte care țin de natura și performanțele activității. Înainte de a formula aceste relații am plecat de la un obiectiv general valabil pentru orice investitor și anume: dorința de a obține profit chiar și în perioadele în care înregistrează pierderi, întrucât acestea sunt vremelnice, iar stabilirea unui optim de politici contabile se validează dacă pe termen lung entitățile se află într-o stare echilibru și de performanță, altfel trebuie aplicat principiul necontinuității activității iar politicile contabile elaborate nu-și mai găsesc aplicabilitatea.

La nivelul entităților toți factorii responsabili cu guvernarea corporativă, de la acționariat, management, administrator, până la alte persoane interne și externe sunt preocupați de măsurarea și evaluarea activității prin prisma a numeroși indicatori, însă noi am ales să corelăm elaborarea și fundamentarea politicilor contabile în funcție de cei mai recunoscuți

indicatori, care măsoară eficiența activității bazată pe realitatea economică. Astfel am considerat că există o relație pozitivă între indicatori precum profitul, lichiditatea, solvabilitatea, rentabilitatea activelor totale și rentabilitatea financiară a capitalului propriu și activitatea de optimizare a politicilor contabile, pe când între gradul de îndatorare și politicile contabile relația are sens negativ, întrucât un grad de îndatorare ridicat față de potențialul societății distorsionează efectele politicilor contabile, ceea ce de multe ori impune modificarea și revizuirea setului de politici contabile într-o altă realitate economică. Urmare a acestor afirmații am formulat următoarele șase ipoteze:

- ***IPOTEZA 3.1: Există o relație pozitivă între profit și optimizarea politicilor contabile;***
- ***IPOTEZA 3.2: Există o relație pozitivă între gradul de lichiditate (active circulante/datorii pe termen scurt) și optimizarea politicilor contabile;***
- ***IPOTEZA 3.3: Există o relație pozitivă între gradul de solvabilitate (total active/total datorii + provizioane) și optimizarea politicilor contabile;***
- ***IPOTEZA 3.4: Există o relație negativă între gradul de îndatorare (datorii/capitaluri proprii) și optimizarea politicilor contabile;***
- ***IPOTEZA 3.5: Există o relație pozitivă între rentabilitatea activelor totale (ROA) – profit net/ total active și optimizarea politicilor contabile;***
- ***IPOTEZA 3.6: Există o relație pozitivă între rentabilitatea financiară a capitalului propriu (ROE) și optimizarea politicilor contabile.***

Aceste ipoteze au constituit bază de pornire în cercetarea empirică realizată în partea a doua a prezentei lucrări, cercetare prin care ne propunem modelarea optimului politicilor contabile utilizate de companiile listate pe piețe de capital.

METODOLOGIA GENERALĂ DE REALIZARE A STUDIULUI

În vederea atingerii obiectivelor propuse ne-am bazat studiul nostru atât pe rezultatele sondajului de opinie realizat în rândul profesioniștilor cu privire la politicile contabile utilizate, cât și pe analiza informațiilor prezentate de companiile publice în raportările financiare. Toate aceste investigații s-au conturat în jurul obiectivului principal de obținere a unei formule de optimizare a politicilor contabile.

Totodată, ne-am propus ca cercetarea noastră să aibă și un scop pragmatic sau deontologic, și anume, dorim să convingem managementul companiilor cu privire la importanța găsirii unei formule de optimizare a politicilor contabile care să le asigure pe de-o parte

respectarea cerințelor legislative și pe de altă parte suportul informațional necesar în procesul decizional.

Prin rezultatele cercetării noastre dorim să venim în sprijinul practicii economice cu un ”utilitar de optimizare” al politicilor contabile care să devină un instrument de lucru.

Modelul de optimizare trebuie aplicat în practică cu simț de răspundere și nu întâmplător, bazat pe raționamente profesionale adecvate în funcție de specificul activității și realitatea economică.

Metodologia cercetării exprimă o îmbinare a unui cumul de metode care au scopul de a ușura înțelegerea obiectivelor cercetării și interpretarea rezultatelor. În cercetarea noastră, metodologia utilizată a fost adecvată obiectivului principal și obiectivelor specifice propuse și a avut la bază atât investigațiile și analizele teoretice, cât și cercetarea empirică.

Principalul obiectiv al cercetării noastre s-a focalizat pe politicile contabile ale entităților listate, care aplică Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), cu scopul de a modela optimul politicilor contabile aplicate de către acestea. Astfel, în vederea atingerii obiectivului general, am avut în vedere următoarele obiective secundare:

Obiectiv 1: Dezvoltări în abordarea noțiunii de politică contabilă;

Obiectiv 2: Stabilirea amplitudinii obligativității aplicării IFRS pe categorii de reglementare și țări din Uniunea Europeană;

Obiectiv 3: Cunoașterea amplitudinii aplicării IFRS comparativ cu US GAAP la nivel mondial, pentru companiile listate;

Obiectiv 4: Identificarea principalelor aspecte de noutate aduse de IFRS comparativ cu US GAAP;

Obiectiv 5: Identificarea elementelor reprezentative regăsite în cadrul politicilor contabile care influențează dezvoltarea sustenabilă;

- Subobiectiv 5.1: Stabilirea diferențelor dintre transparența selectivă și transparența totală a informațiilor;

Obiectiv 6: Obținerea unui scorecard cu privire la stabilirea unui nivel optim de politici contabile;

- Subobiectiv 6.1: Construirea unui instrument de lucru care să permită cunoașterea nivelului optim de politici contabile;
- Subobiectiv 6.2: Definirea unui instrument de cuantificare a optimizării politicilor contabile pentru societățile incluse în eșantion;

- Obiectiv 7: Stabilirea variabilelor predictive aparținând mediului intern și extern al unei companii, care pot forma un model de optimizare al politicilor contabile;
 - Subobiectiv 7.1: Identificarea variabilelor independente care influențează optimizarea politicilor contabile;
 - Subobiectiv 7.2: Identificarea celor mai adecvate metode în măsurarea variabilelor independente calitative;
 - Subobiectiv 7.3: Cuantificarea variabilelor independente la nivelul eșantionului construit;

Obiectiv 8: Determinarea contribuțiilor variabilelor independente la explicarea scorului total privind o politică contabilă optimă;

- Subobiectiv 8.1: Testarea statistică a relației de regresie obținută;

Obiectiv 9: Validarea funcțională a modelului econometric propus la nivelul unei societăți;

Obiectiv 10: Aprecierea optimului de politici contabile în cazul aplicării standardelor US GAAP pe baza modelului econometric - stabilit în baza coordonatelor reglementărilor IFRS.

Aceste obiective au fost tratate prin prisma **analizei deductive**, de la general la particular, îmbinând **elementele cantitative** cu cele **calitative**. În acest sens, lucrarea îmbină cercetarea teoretică, prin intermediul căreia se delimitează aspectele conceptuale privind tema aleasă, cu cercetarea empirică.

Metodologia de cercetare utilizată a fost una de **tip pozitivist**, în sensul că fenomenele studiate au fost previzionate și explicitate.

Potrivit curentului de cercetare pozitivist „orice formulare teoretică nu poate fi valabilă, deci adevărată, decât dacă este verificată empiric”⁹. În acest sens, ipotezele formulate le-am testat și confirmat printr-o cercetare empirică, astfel reușind să oferim cercetării noastre un aspect pragmatic.

Pe parcursul realizării acestei lucrări, metodologia utilizată a constat în tehnici și procedee de cercetare, dintre care amintim: studiul referințelor bibliografice, consultarea literaturii de specialitate, compararea abordărilor teoretice, analiza actelor normative importante, analiza bunelor practici din domeniul contabil, studiul comparativ între IFRS și US

⁹ Cenar, I. (2010), Metodologia cercetării științifice în contabilitate, note de curs.

GAAP, analiza relației dintre dezvoltarea sustenabilă a unei afaceri și optimizarea politicilor contabile, sondajul, culegerea și prelucrarea informațiilor, tehnici statistice, precum și realizarea de diverse tabele, figuri și grafice pentru a sintetiza și evidenția rezultatul cercetării.

Cercetarea a demarat cu etapa de documentare care a constat în investigarea unui număr semnificativ de surse bibliografice regăsite atât în literatura de specialitate națională, cât și internațională, în special cele din Uniunea Europeană, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii. Dintre cele mai importante referințelor bibliografice consultate amintim:

- site-ul *ifrs.org*, pe care l-am utilizat pentru consultarea cadrelor de reglementare contabilă la nivelul a 165 de state;
- site-urile *mfinante.ro*, *bvb.ro* și site-urile companiilor cuprinse în eșantion, pentru culegerea informațiilor financiare ale 102 companii listate la BVB în vederea constituirii bazei de date;
- site-urile *iasplus.com*, *fasb.org* și *ifac.org* pentru consultarea standardelor IFRS și US-GAAP și analiza comparativă a convergențelor acestora;
- site-ul *eesc.europa.eu* pentru consultarea obiectivelor și direcțiilor globale de dezvoltare sustenabilă;
- site-urile *financialmarket.ro*, *investopedia.ro*, studiile damodaran și cea mai recentă literatură de specialitate în domeniul de evaluare a întreprinderii¹⁰ pentru identificarea formulelor de calcul a unor indicatori economici utilizați în studiul nostru;
- site-ul *statistics.com* și literatura de specialitate reprezentativă¹¹, pentru tehnicile și metodele statistice utilizate în elaborare modelului.

Referitor la utilitățile informatice utilizate, amintim:

- programele Microsoft Acces și Microsoft Excel, pentru centralizarea informațiilor, construirea bazei de date și pentru evidențierea rezultatului cercetării prin grafice și figuri;

¹⁰ *Analiza economico-financiara a firmei*, Ion Anghel, Elena Claudia Serban, Vasile Robu, Editura Economica, 2014

¹¹ *Statistica teoretica si economica. Concepte si studii de caz*, Constantin Anghelache, Madalina Gabriela Anghel, Stefan Virgil Iacob, Editura Economica, 2020

- programul EViews, pentru modelarea datelor în vederea determinării raportului de probabilitate, identificării coeficientului de determinare și aplicării metodei de regresie liniară multivariată¹².

Posibilitatea construirii și fundamentării modelului econometric privind optimizarea politicilor contabile a avut la bază următorul demers metodologic al cercetării noastre (Figura nr. 1).

ETAPA 1: Identificarea elementelor ce influențează optimizarea politicilor contabile și determinarea modalității prin care aceasta se poate cuantifica:

- Analiza literaturii de specialitate;
- Construirea ipotezelor de lucru;
- Identificarea situațiilor financiare și a rapoartelor anuale a celor 102 companii pentru a verifica existența datelor;
- Analiza preliminară a situațiilor financiare și a rapoartelor anuale (construirea parțială a bazei de date).

ETAPA 2: Evaluarea optimizării politicilor contabile pentru societățile incluse în eșantion din punct de vedere legislativ:

- Chestionarea a 102 profesioniști cu privire la fundamentarea politicilor contabile utilizate;
- Evaluarea și notarea optimizării contabile pentru fiecare societate analizată conform procedurii și grilei de evaluare elaborate;
- Completarea bazei de date.

ETAPA 3: Testarea și validarea ipotezelor:

- Analiza corelațiilor cu ajutorul coeficientului Pearson;
- Determinarea raportului de probabilitate;
- Identificarea coeficientului de determinare.

ETAPA 4: Propunerea unui model econometric:

- Aplicarea metodei de regresie liniară multivariată;
- Analiza rezidurilor.

ETAPA 5: Interpretarea fenomenului:

- Validarea funcțională a modelului econometric propus la nivelul unei companii;
- Aprecierea optimului de politici contabile în cazul aplicării standardelor US GAAP.

Figura nr. 1. **Etapizarea metodologiei generale de realizare a studiului**

Sursa: cercetare proprie

În evaluarea optimizării politicilor contabile am avut nevoie de o serie de elemente care au fost analizate și prelucrate din punct de vedere statistic, punctul de plecare fiind constituirea unui eșantion reprezentativ ale cărei caracteristici au putut fi extrapolate la nivel general.

¹² *Statistica teoretică și economică. Concepte și studii de caz*, Constantin Anghelache, Madalina Gabriela Anghel, Stefan Virgil Iacob, Editura Economica, 2020

Eșantionul studiat a cuprins un număr de 102 companii listate la Bursa de Valori din București (BVB), care au fost structurate pe cele două piețe, principală și AeRo. Astfel, am cuprins cele 81 de companii de pe piața principală (3 din categoria Internațională, 26 din categoria Premium și 52 din categoria Standard) și 21 de companii de pe piața AeRo.

S-a urmărit includerea în eșantion a unui număr cât mai variat de companii din punct de vedere al localizării geografice și al industriei în care își desfășoară activitatea. Totodată, au fost selectate atât societăți cu rezultate pozitive, cât și societăți cu rezultate negative la nivelul anului 2019.

Întrucât cercetarea noastră a presupus analiza unor aspecte calitative cum este optimizarea politicilor contabile a fost suficient să se surprindă acest aspect la nivelul unui singur an, pentru că studiul nu necesită o analiză evolutivă sau comparativă. Astfel, s-a ales cea mai recentă perioadă pentru care, la momentul cercetării, exista date publice, și anume, anul de raportare 2019.

Am considerat suficientă analiza situațiilor la nivelul unui singur an, având în vedere că aspecte legate de politica contabilă a societății nu ar trebui să fluctueze de la un an la altul, pentru că trebuie să respecte principiile și conceptele care stau la baza reglementărilor contabile, în special conceptul de menținere a capitalurilor financiare și principiul permanenței metodelor.

Această etapă absolut utilă în cercetarea noastră a constituit punctul de plecare în construcția bazei noastre de date, care a cuprins atât date publice culese din rapoartele și situațiile financiare ale 102 companii, cât și indicatori calculați pe baza acestor date. În acest sens, studiul nostru a cuprins o serie de elemente calitative, pentru a căror cuantificare s-a impus elaborarea unor grile de măsurare și construirea de scorecard-uri.

SINTEZA PRINCIPALELOR PĂRȚI ALE TEZEI DE DOCTORAT

Pentru facilitarea înțelegerii demersului științific, prezenta lucrare am structurat-o în zece capitole, împărțite în două părți, iar la finalul fiecărui capitol am prezentat concluziile noastre cu privire la aspectele cercetate.

Structura ne-a permis ca în primă etapă să aplicăm o cercetarea calitativă bazată pe interpretare și cunoaștere conceptuală a politicilor contabile regăsite în: reglementări contabile aplicabile, literatura de specialitate, cercetări științifice la nivel național și internațional, precum

și cunoașterea mediului în care acestea operează în vederea optimizării lor, generând astfel premisele cercetării empirice realizate în partea a doua a studiului.

În **primul capitol** al cercetării noastre am considerat utilă cunoașterea conceptuală a politicilor contabile regăsite în cadrele de reglementare, în literatura de specialitate, în cercetările științifice la nivel național și internațional, precum și a mediului în care acestea operează în vederea optimizării lor.

Având în vedere abordările regăsite în literatura de specialitate cu privire la conceptele de politici/practici contabile și evoluția acestora, pentru obiectul cercetării noastre am considerat că este important de scos în evidență faptul că noțiunea de politică contabilă optimă este adecvată atunci când se realizează o corelare a factorilor ce influențează mediul economic și social.

Am constatat că, chiar dacă cerința de informare are conotații contabile, realizarea de informații credibile nu servește neapărat scopurilor contabile, ci mai degrabă celor financiare, în sensul că prezentarea de informații neadecvate conduce la distorsionarea imaginii asupra stării financiare a companiei.

Acest aspect am vrut să-l scoatem în evidență în sensul că obținerea de informații financiare eronate nu este numai o încălcare a prevederilor legale contabile sau fiscale, ci este și o dezinformare la nivel de echilibru financiar atât pe termen lung cât și pe termen scurt, cu consecințe grave atât a mediului intern al întreprinderi, cât și a mediului extern.

Am remarcat că cele mai importante cerințe și exigențe regăsite la nivelul politicilor contabile sunt cele de ordin legislativ și în continuare, în **capitol doi**, ne-am propus să analizăm cadrele normative internaționale care reglementează în prezent politicile contabile cele mai utilizate la nivel mondial.

Ca urmare a investigațiilor și analizei realizate cu privire la aplicarea standardelor de reglementare internaționale am concluzionat că marea majoritate a companiilor listate (peste 80%) care utilizează alte standarde, decât IFRS, se regăsesc în Statele Unite, China, Japonia și India. Pe de altă parte, în aplicarea IFRS-urilor cea mai mare tradiție se regăsește la nivelul statelor membre din Uniunea Europeană. În acest sens, am constatat că toate statele membre UE aplică IFRS pentru situațiile financiare consolidate ale entităților cotate (100%), pe când pentru situațiile financiare individuale doar jumătate din statele membre (56%) aplică IFRS, urmând o amplitudine de 44% pentru societățile financiare, urmate de societățile de investiții și companiile publice cu 15%. Pe ultimele poziții se clasifică societățile nelistate (11%) și IMM-urile (7%).

Cu privire la amplitudinea aplicării IFRS, considerăm că structura constatată reprezintă o normalitate de reglementare la nivelul statelor membre, în sensul că ierarhia amplitudinii coincide cu diversitatea utilizatorilor de informații financiare și așteptările acestora, aspecte reieșite și din obiectivele declarate de instituțiile de reglementare la nivel European.

Totodată, considerăm că amplitudinea aplicării celor două cadre de reglementare internaționale este generată de tendința globală de uniformizare și unificare a economiilor și de preocupările internaționale în domeniul dezvoltării sustenabile. Având în vedere cele două direcții de acțiune, globalizarea și sustenabilitatea, în **capitolul al treilea** ne-am propus să cunoaștem interacțiunea domeniului contabil cu cerințele acestor direcții majore.

Am observat că obiectivele dezvoltării sustenabile sunt unele globale și complexe care implică operatorii economici într-un mod mai mult indirect decât direct, dar este absolut necesară înțelegerea fenomenului macro într-un mod exhaustiv, întrucât orice domeniu de activitate este vizat de obiectivele sale.

Este vizibil cum influențele din sfera sustenabilității se intersectează cu obiectivele domeniului contabil. Prin urmare, deși într-o primă fază avem tendința să declarăm că misiunea oricărei companii este performanța financiară de top, totuși la nivelul oricărei afaceri o politică managerială optimă presupune nu doar obținerea de profit, ci și dezvoltarea sustenabilă a afacerii, prin echilibrarea obiectivelor pe termen scurt cu cele pe termen lung.

Plecând de la cele 4 domenii care potrivit Comitetului Economic și Social European caracterizează o dezvoltare sustenabilă, în continuare am identificat cate un element reprezentativ regăsit în practicile contabile, după cum urmează:

Dezvoltare sustenabilă		Cerințe contabile/Politici contabile
Cadrul legislativ	→	Fiscalitate
Parteneri	→	Acționariatul
Performanță financiară	→	EBITDA
Mediul înconjurător	→	Raportări nefinanciare

Având în vedere schema de interacțiune a domeniilor dezvoltării sustenabile cu cerințele contabile care susțin direcțiile globale de acțiune, în studiul nostru de optimizare a politicilor contabile am selectat doar acele interacțiuni care vizează aspecte/raționamente legate de adoptarea politicilor contabile. În acest sens, cercetarea noastră s-a focusat pe primele trei

relații, și anume: cadrul legislativ – fiscalitate, parteneri - acționariat, performanță financiară - EBIDA.

Pornind de la concluziile regăsite în capitolele anterioare și cu precădere relaționarea dintre dezvoltarea sustenabilă și politicile contabile, în vederea studierii obiectivelor individuale ale companiilor, în **capitolul al patrulea** ne-am îndreptat atenția asupra procesului decizional.

Deoarece piața financiară nu este perfectă, într-o companie decizia de investiții trebuie fundamentată împreună cu decizia de finanțare, iar alegerea surselor de finanțare (surse proprii și/sau împrumutate) este dependentă de decizia de dividend. Informațiile care stau la baza fundamentării acestor decizii sunt prelucrate din evidențele contabile și din raportările financiare, astfel politicile și procedurile contabile având un rol important în furnizarea unor informații corecte și de calitate.

Am concluzionat că ansamblul deciziilor financiare privind alocarea eficientă a capitalurilor are la bază politicile contabile ale companiei și cuprinde cele mai importante decizii pe termen lung ce se referă la politica de consum și la cea de economisire-investire.

În **capitolul 5** am cuprins concluziile finale ale primei părți și am definitivat ipotezele de cercetare ale studiului nostru empiric.

În cea de a doua etapă a cercetării, elementele teoretice, fundamentale, identificate în prima etapă le-am îmbinat cu cele practice, ca în final să avem posibilitatea realizării și fundamentării unui model econometric privind optimizarea politicilor contabile.

În acest sens, în **capitolul 6** am procedat la elaborarea unui chestionar prin care am investigat percepția a 102 profesioniști cu privire la preocupările de optimizare a politicilor contabile și am avut în vedere în primul rând cerințele legislative din domeniul reglementărilor contabile și de asemenea, am considerat că un optim de politici contabile nu ar fi integrat dacă nu s-ar avea în vedere și preocupările generale actuale privind integrarea sustenabilității în orice strategie de afaceri.

Bazându-ne pe aceste raționamente și conform procedurii de măsurare a răspunsurilor definite în capitolul nr. 6, rezultatele chestionarului pentru cele 102 companii au fost notate în Excel astfel încât să elaborăm o grilă de evaluare cu privire la realizarea de optimizări ale politicilor contabile.

Urmare a parcurgerii etapelor anterioare prin care s-au cuantificat variabilele calitative atât dependente cât și independente, inclusiv variabila privind nivelul optim de politici contabile, în **capitolul 7** ne-am dorit să identificăm variabilele predictive ce vor determina modelul nostru de optimizare.

Apelând la analiză univariată am testat și validat ipotezele de cercetare, concret am utilizat coeficientul Pearson și coeficientul de determinare R^2 , tehnici statistice ce ne-au permis să scoatem în evidență determinanții care participa la procesul de optimizare a politicilor contabile.

În urmă testării tuturor corelațiilor pe cele trei categorii de variabile am observat că în ceea ce privește relaționarea acestora cu procesul de optimizare al politicilor contabile, o parte din ipoteze au fost validate, iar altele au fost infirmate. În acest sens, din analiza confirmării sau infirmării ipotezelor formulate am observat că variabilele predictive care pot forma un model de optimizare al politicilor contabile sunt:

- politica fiscală;
- structura acționariatului;
- gradul de îndatorare

Capitolul 8 al cercetării noastre l-am împărțit în două părți, fiecare secțiune având câte un scop. Astfel, în prima parte a acestui capitol am urmărit să identificăm contribuția variabilelor predictibile la explicarea scorului total privind o politică contabilă optimă, mecanism pe care l-am realizat cu ajutorul programului informatic EViews, prin utilizarea metodei de regresie liniară.

În continuare, în partea a 2-a a acestui capitol am realizat o analiză a rezidurilor constatate între valoarea reală a scorului total privind o politică contabilă optimă și valoarea ajustată a scorului, obținută prin aplicarea funcțiilor de regresie liniară. Astfel, am analizat și am scos în evidență fiabilitatea și credibilitatea modelului nostru econometric prin compararea rezultatelor reale cu cele ajustate ale scorului privind politicile contabile optime.

Ultimul capitol a presupus validarea modelului econometric propus, realizată în două etape. Într-o primă etapă, validarea a constat în aplicarea ecuației econometrice pe situațiile financiare conform IFRS, publicate în perioada 2019-2020, ale unei companii din România, care nu a fost inclusă în baza noastră inițială de date. În etapa a 2-a de validare, am avut

curiozitatea de a testa modelul, cel puțin din punct de vedere teoretic și pentru entități care aplică alte standarde decât IFRS, cum ar fi US GAAP.

CONCLUZII GENERALE, CONTRIBUȚII PROPRII, LIMITE ȘI PERSPECTIVE ALE CERCETĂRII

Concluzionăm această lucrare cu principalele rezultate, cu o serie de propuneri și bineînțeles ca în orice cercetare, cu prezentarea limitelor în care s-a efectuat studiul.

Concluzii generale

Întreaga cercetare s-a bazat pe o serie de obiective specifice și ale căror rezultate și concluzii le prezentăm succint în continuare.

Am demarat cercetarea noastră cu un obiectiv teoretic, potrivit căruia ne-am propus să aducem un aport de cunoaștere în ceea ce privește abordările și dezvoltările privind noțiunea de politică contabilă de-a lungul timpului. În acest sens, am concluzionat că o politică contabilă optimă este adecvată atunci când se realizează o corelare a factorilor ce influențează mediul economic și social: profesionalismul, flexibilitatea versus uniformitatea; controlul legislativ, abordarea pragmatică versus abordarea juridică și fiscală; sistemul de finanțare, conservatorism versus optimism; discreție versus transparență.

Un alt obiectiv în jurul căruia s-a focalizat cercetarea a fost nevoia de investigare și analiză a amplitudinii aplicării standardelor internaționale de reglementare contabilă.

După cunoașterea mediului legislativ în care politicile contabile operează, un alt obiectiv propus a avut în vedere și o abordare a identificării elementelor reprezentative regăsite în cadrul politicilor contabile care influențează dezvoltarea sustenabilă. Ne-am propus cunoașterea relației dintre politicile contabile ale unei companii și premisele unei dezvoltări sustenabile, întrucât considerăm că nu se poate realiza un optim de politici contabile fără a avea în vedere contextul macroeconomic către care se îndreaptă economiile naționale.

În acest sens, am concluzionat că la nivelul entităților o politică contabilă optimă se realizează prin prisma direcțiilor de acțiune ale dezvoltării sustenabile, ceea ce înseamnă: grija față de parteneri, de la salariați până la utilizatorii de informații; grija față de mediul înconjurător; asigurarea unei transparențe informaționale, prin respectarea cadrului legislativ și echilibrarea obiectivelor pe termen scurt cu cele pe termen lung.

Rezultatele obiectivelor prezentate mai sus a făcut posibilă cunoașterea contextului în care operează politicile contabile și în consecință am putut formula o serie de ipoteze de lucru care exprimă relațiile de dependență între politicile contabile și anumiți factori interni sau externi în care orice companie operează. Astfel am avut posibilitatea ca în continuare să ne stabilim un alt obiectiv prin care ne-am propus testarea acestor ipoteze. Urmare acestei testări o parte din ipoteze au fost respinse, iar pentru cele validate am desprins următoarele concluzii:

- exista o corelație directă și pozitivă între scorul privind optimizarea politicilor contabile și scorul privind politicile fiscale;
- o diversificare a structurii acționariatului prezintă o relație directă și pozitivă cu procesul de optimizare al politicilor contabile;
- între scorul privind optimizarea politicilor contabile și gradul de îndatorare al companiilor din eșantionul nostru există o relație liniară perfect negativă.

Aceste rezultate au făcut posibilă continuarea demersului nostru științific prin stabilirea unui alt obiectiv cu privire la determinarea contribuțiilor variabilelor independente (politica fiscală, structura acționariatului, gradul de îndatorare) la explicarea scorului total privind o politică contabilă optimă. Prin realizarea unor teste și validări statistice precum analiza reziduurilor, testul White pentru analiza heteroscedasticității, testul Jarque-Bera, testarea distribuției normale a reziduurilor, am obținut un model econometric privind optimul de politici contabile, urmărind totodată validarea modelului din toate punctele de vedere, astfel încât forma funcțională a modelului să fie una corectă, iar analiza fenomenului realizată ulterior să fie una cât mai realistă.

Prin urmare, ultimele două obiective au avut în vedere validarea funcțională a modelului.

O validare practică a modelului a fost realizată prin aplicarea acestuia pe situațiile financiare din perioada 2019-2020 ale unei societăți care aplică IFRS, dar nu este încă listată la BVB, considerând fezabilă o astfel de testare în sensul că, indicatorii acestei societăți nu au fost incluși în eșantionul care a generat modelul.

Aplicând modelul nostru și analizând în dinamică cei doi ani am observat că de la un an la altul, optimul politicilor contabile a fost influențat în mare parte de modificările produse de metodologiile fiscale aplicate de societate în special în anul 2020. Acest aspect a fost sesizat și din răspunsurile acordate de profesioniștii societății în urma interviului prin intermediul chestionarului.

O altă validare a modelului a constat în cunoașterea teoretică a funcționalității acestuia și pentru entitățile care aplica US GAAP.

În acest sens, la nivelul fiecărei variabile s-au realizat analize comparative și am constatat că pentru două dintre cele trei variabile (structura acționariatului și gradul de îndatorare) nu există diferențe semnificative între cele două cadre de reglementare (IFRS și US GAAP), singurele diferențe majore care influențează modelul nostru sunt cele din domeniul fiscal.

Totodată s-a avut în vedere și raționamentul utilizat la construcția modelului nostru cu privire la corelarea optimizării politicilor contabile în funcție de politica fiscală, în sensul că, cu cât ecartul dintre rata efectivă de impozitare și cea standard este mai mică cu atât politicile contabile sunt mai optime.

În consecință concluzionăm că modelul nostru, cel puțin din punct de vedere teoretic, demonstrează că societățile cotate pe piețele de capital prezintă un nivel mai ridicat al optimului de politici contabile în cazul aplicării la modul general al standardelor US GAAP, față de aplicarea IFRS (cu excepția standardelor de evaluare a stocurilor, care se află în proces de convergență).

Având în vedere aceste rezultate, considerăm că obiectivul general de cunoaștere, analiză și interpretare a factoriilor care impactează procesul de optimizare al politicilor contabile, a fost atins prin modelarea optimului de politică contabilă potrivit IFRS în contextul unei dezvoltări sustenabile.

Urmare modelului obținut și validat în partea a 2-a a cercetării noastre, observăm că potrivit unei abordări generale, valabilă tuturor entităților cuprinse în eșantion, indiferent de sectorul de activitate, localizarea geografică, mărimea companiei, la definirea unui sistem optim de politici contabile trebuie să se țină seama de trei mari factori:

- politica fiscală;
- structura acționariatului;
- gradul de îndatorare.

De asemenea, prin modelul realizat am identificat o relație de echilibru a celor trei factorilor participanți la optimul de politică contabilă, asigurând satisfacerea cerințelor principalilor utilizatori de informații, astfel încât politicile contabile alese să nu afecteze interesele/așteptările părților interesate dintr-o entitate.

Contribuții proprii și propuneri

Urmare a demersului efectuat cu privire la găsirea unei formule și a unui mediu contextual de optimizare a politicilor contabile la nivelul entităților ce operează pe piețe de capital, putem formula o serie de propuneri după cum urmează:

- urgentarea procesului de convergență între IFRS și US GAAP, în ceea ce privește politicile contabile aferente stocurilor, îndeosebi restricționarea utilizării metodei LIFO în standardele americane, similar cu prevederile IFRS;
- actualizarea prevederilor IAS 12 "Impozitul pe profit" în ceea ce privește diferențele temporare ce generează creanțe cu impozitul amânat similar cu tratamentul permis în standardul ASC 740 "Impozit pe profit", astfel încât în situațiile financiare, valoarea impozitului curent ajustat cu valoarea impozitului amânat să atingă cota standard de impozitare;
- implicarea organismelor profesionale și a autorităților de reglementare în ceea ce privește elaborarea de ghiduri practice cu scopul de a elimina interpretările și confuziile întâlnite în practică cu privire la delimitarea politicilor contabile de alte categorii cum ar fi, erorile și estimările contabile;
- implicarea autorităților în programe de instruire a personalului responsabil cu administrarea afacerilor, principalii actori implicați în stabilirea optimului de politică contabilă;
- în notele explicative ale situațiilor financiare, prezentarea politicilor și procedurilor contabile existente la nivelul companiilor trebuie explicate într-un mod mai circumstanțiat, pornind de la regulile general acceptate de reglementările contabile și adaptate la specificul activității;
- conștientizarea și schimbarea atitudinii managerilor cu privire la rolul și importanța procesului de optimizare a politicilor contabile prin prisma realității economice și a cerințelor cadrelor de reglementare.

Contribuțiile proprii în această cercetare științifică sunt:

- ✓ Am contextualizat o sinteză a factorilor ce influențează mediul economic și social prin prisma optimului de politică contabilă: profesionalismul, flexibilitatea versus uniformitate, controlul legislativ, abordarea pragmatică versus abordarea juridică și fiscală, sistemul de finanțare, conservatorism versus optimism, discreție versus transparență (Capitolul 1);

- ✓ Prin documentarea asupra cadrelor de reglementare contabilă aplicate la nivelul fiecărui stat membru UE, am identificat, sintetizat și grupat entitățile obligate să aplice IFRS la nivelul Statelor Membre UE, ca ulterior să identificăm amplitudinea obligativității aplicării IFRS la nivelul Uniunii Europene pe categorii de reglementare (Capitolul 2);
- ✓ Prin consultarea cadrelor de reglementare contabilă aplicate la nivelul a 165 de state, am determinat amplitudinea aplicării IFRS versus US GAAP la nivel mondial pentru companiile listate (Capitolul 2);
- ✓ Prin studiul comparativ realizat între cadrele de reglementare IFRS și US GAAP, am identificat principalele aspecte de noutate aduse de IFRS (IFRS 16, IFRS 15, IAS 2) comparativ cu US GAAP (Capitolul 2);
- ✓ Prin consultarea Standardelor Internaționale de raportare Financiară, prin documentarea asupra cerințelor legislative în domeniul raportării transparente și a dezvoltării sustenabile și prin analiza relației dintre dezvoltarea sustenabilă a unei afaceri și optimizarea politicilor contabile, am identificat elementele reprezentative regăsite în cadrul politicilor contabile care influențează dezvoltarea sustenabilă (Capitolul 3);
- ✓ Prin interviuarea a 102 profesioniști cu privire la fundamentarea politicilor contabile utilizate, am obținut un instrument de măsurare care să ne ajute să cuantificăm nivelul optimului de politici contabile (Capitolul 7);
- ✓ Analiza stadiului actual al cunoașterii, al cerințelor legislative în domeniul politicilor contabile și al dezvoltării sustenabile ne-a ajutat la formularea a 15 ipoteze cu privire la optimul de politici contabile, ipoteze care ulterior au fost analizate cu ajutorul coeficientului Pearson, ca în final să stabilim variabilele predictive aparținând mediului intern și extern al unei companii, care pot forma un model de optimizare al politicilor contabile (Capitolul 4 și Capitolul 8);
- ✓ Prin tehnici statistice am determinat contribuția variabilelor independente la explicarea scorului total de politică contabilă optimă și astfel, am construit un model de optimizare a politicilor contabile (Capitolul 8);
- ✓ Prin aplicarea ecuației de regresie obținute asupra situațiilor financiare ale unei companii la nivelul anilor 2019 și 2020, am validat modelul econometric propus (Capitolul 9);
- ✓ Prin analiza comparativă realizată asupra ASC 740 și IAS 12, focusată asupra relației obținute dintre politica contabilă și politica fiscală, am analizat, din punct

de vedere teoretic, modelul econometric propus și pe piețe de capital, unde se aplică US GAAP (Capitolul 9).

Limite și perspective ale cercetării

Având în vedere amploarea și complexitatea temei de cercetare, în continuare se impune clarificarea și evidențierea aspectelor contextuale care au limitat studiul nostru.

Un prim aspect sesizat este legat de cuantificarea variabilei independente (politica fiscală), unde în metodologia de lucru am utilizat doar aspecte legate de impozitul pe profit, cu impact direct în contabilitate și astfel, se poate considera că alte prevederi fiscale au fost tratate insuficient. De menționat este și faptul că în metodologia noastră de lucru am utilizat cota standard a impozitului pe profit legiferată în România (16%) și în condițiile în care se încearcă implementarea modelului în alte jurisdicții, această rată trebuie modificată în conformitate cu prevederile legislației fiscale din fiecare jurisdicție.

O a doua limitare sesizată a fost una de tip geografică, rezultată din faptul că studiul nostru empiric a cuprins doar companii listate la Bursa de Valori București și ne punem întrebarea dacă eșantionul este reprezentativ și la nivelul altor piețe de capital care aplică IFRS.

Aceeași limitare legată de reprezentativitatea eșantionului, derivă din însăși denumirea lucrării de cercetare, prin care s-a definit aria de cuprindere a studiului ca fiind doar piețele de capital și companiile care aplică IFRS. În acest sens, putem pune sub semnul întrebării aplicabilitatea modelului obținut și de alte companii care nu operează pe piețe de capital și aplică alt gen de reglementare.

În studiul nostru am încercat să testăm această ultimă limitare prin validarea modelului pe alt gen de reglementare, cum ar fi US-GAAP, însă cercetarea a fost una pur teoretică bazată pe studiul comparativ al celor două cadre de reglementare, respectiv IFRS și US GAAP.

În acest sens, din perspectiva continuării cercetării pe teme de optimizare a politicilor contabile considerăm că studiul empiric al modelului pe alte companii care aplică alte cadre de reglementare ar putea fi o oportunitate în cercetările viitoare.

Un alt aspect relevant atât din perspectivă limitării, dar și din perspectiva cercetării viitoare o reprezintă evenimentul major actual și anume, pandemia COVID-19, care în ultimul an a afectat economiile naționale și a generat o criză economică globală fără precedent și care conform specialiștilor va fi de lungă durată.

Măsurile restricționiste impuse de autorități, legate de această criză, și-au lăsat amprenta asupra tuturor sectoarelor de activitate, astfel încât, majoritatea companiilor au fost puse în situația de a-și regândi strategiile financiare și de a-și proteja angajații pentru asigurarea continuității activității, concept esențial în îndeplinirea cerințelor de reglementare contabilă. Principalul impact al crizei COVID-19 s-a manifestat prin încetinirea tuturor activităților la nivel mondial, având efecte multiple în ceea ce privește volatilitatea și eroziunea piețelor financiare.

Pornind de la aceste aspecte negative și de la faptul că impactul acestei crize este într-o continuă evaluare, iar adevăratele efecte încă nu sunt vizibile, având în vedere ajutoarele financiare acordate de către guverne, considerăm că pe viitor aceste circumstanțe care conduc la o încetinire economică amplă vor avea efecte negative asupra rezultatelor financiare ale companiilor, ceea ce ar putea genera o actualizare a premiselor cercetării din prezenta lucrare în funcție evoluția contextului actual.

Prin urmare, nu avem pretenția că subiectul optimizării politicilor contabile a fost epuizat prin demersul nostru științific și credem că pe viitor este posibilă apariția unor noi motivații care să stârnească interesul cercetării și să contureze noi abordări diferite conceptual de cele utilizate în prezentul studiu.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Achim M.V., Borlea S.N., 2012, *Analiza financiară a entității economice*, Editura Risoprint, Cluj Napoca, pp. 137-141
2. Achim M.V., Borlea S.N., Mare C., 2016, *Corporate Governance and Business Performance: Evidence for the Romanian Economy*, *Journal of Business Economics and Management*, *Journal of Business Economics and Management*, 17(3)
3. Adams, C. A., 2014, *Profit measurement and UK accounting standards. A case of increasing disharmony in relation to US GAAP and IFRS*, *Accounting and Business Research*, 28(3), pp.189-208
4. Adrian Groșanu, Melinda-Timea Fülöp, George-Silviu Cordoș, Gabriel Raita, 2020 , *Challenges and Trends for the Incorporation of Big Data in the Accounting Profession: From the Traditional Approach to the Future Professional Accountant*, *CECCAR Business Review*, No 12/2020, pp. 64-72

5. Ahmed, A. S., Neel, M., Wang, D., 2013 , Does Mandatory Adoption of IFRS Improve Accounting Quality? Preliminary Evidence, *Contemporary Accounting Research* 30(4), pp. 1344–1372
6. Amiram, D., 2012 , Financial Information Globalization and Foreign Investment Decisions, *Journal of International Accounting Research*, 11(2), pp. 57–81
7. Anghelache G., 2009, *Piața de capital în context European*, Editura Economică, București.
8. Apostol C., 2018, *Adoptarea bunelor practici de guvernănanță corporativă de către companiile din România*, Colecția Cercetare avansată postdoctorală în științe economice, Editura ASE București
9. Ball R. Li X. Shivakumar L., 2015, Contractibility and transparency of financial statement information prepared under IFRS: Evidence from debt contracts around IFRS adoption. *Journal of Accounting Research*, 53(5), 915–963. 10.1111/1475-679X.12095
10. Barry J. Epstein, Eva K Jermakowicz., 2007 *Interpretarea și aplicarea Standardelor Internaționale de Contabilitate și Raportare Financiară*, BMT PUBLISHING HOUSE
11. Beaver H., W., 2002, *Financial reporting: an accounting revolution*, Secind Edition, Pretice Hall, 1989 în Feleagă N. , Malciu N., *Bazele contabilității. O abordare europeană și internațională*, Editura Economică, București
12. Bebeșelea M., 2014, *Accounting information and its users. A study of the supply and demand of accounting. Economic Management and Financial Markets* , vol 9
13. Boardman A. , Greenberg. D., Vining A., Weimer D., 2004, *Analiza cost-beneficiu: concepte și practică*, Editura ARC, București
14. Bonaci, C. G, 2009, *Fundamente teoretice și practice ale contabilității financiare*, Cluj Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, pp. 42
15. Bostan,I, Grosu,V., 2010, *The role of the internal audit in optimizing the corporate governance*, *Theoretical and applied economy*, Vol. XVII, No. 2(543), pp. 63-84
16. Bota-Avram F., 2009, *Imaginea fidelă în contabilitate*, Ed.Risoprint, Cluj Napoca, pp. 71
17. Bouchareb, M., Ajina, A., Soud, S., 2014. „Does the Adoption of IAS/IFRS with a Strong Governance Mechanism Can Deter Earnings Management? *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences* 3(1), pp. 264-282
18. Bratton, William W. and Cunningham, Lawrence A., 2013, "Treatment Differences and Political Realities in the GAAP-IFRS Debate", *Faculty Scholarship. Paper 858*
19. Călin, O., Man, M., 2008, *Contabilitate managerială*, București, Editura Didactică și Pedagogică

20. Chen M. Qu X. Sun X., 2017, Whose cost of equity capital reduces after IFRS convergence and why? Heterogeneity evidence from Chinese stock market. *China Journal of Accounting Studies*, 5(1), 1–27. 10.1080/21697213.2017.1304539
21. Codul de Guvernanță corporativă al BVB, București, 11 sept 2015
22. Costel Istrate, 2017, Standarde Internaționale de Raportare Financiară IAS/IFRS: Repere esențiale ale contabilității după normele internaționale, Suport de curs, Iași
23. Crowther D., Seifi S., 2010, *Corporate Governance and Risk Management*, Ventus Publishing ApS
24. Dăianu Daniel, Transparența companiilor ca formă de relaționare socială; în ”CSR-Romania”, 2007, disponibil online la: <http://www.csr-romania.ro/articole-si-analize/transparența-si-credibilitate-in-csr/479-transparența-companiilor-ca-form-de-relaionare-social.html>
25. Dănescu, Tatiana. *Gestionarea financiară a afacerilor* . Editura Dacia Cluj- Napoca, 2003, pp. 35-37
26. Dănescu, Tatiana, *Proceduri și tehnici de audit financiar*, Editura IRECSON București, 2007, ISBN 978-973-7694-27-0, pp. 312
27. Dănescu Tatiana. *Conducerea afacerilor*. Editura Dacia Cluj Napoca, Colecția Universitaria, 2003, pp. 156-230
28. Dănescu, T., Popa, M-A., 2018 , The Effect of Adopting IFRS on Entities Financial Performance on an Emerging Market: the Case of Romania, *BASIQ International Conference: New Trends in Sustainable Business and Consumption 2018*, pp. 341-349. ISSN: 2457-483X, WOS:000462608500041
29. Dănescu, T. & Botoș A., 2017 , Risks in the Informational Accounting System From Romania, *Debating Globalization. Identity, Nation And Dialogue: Social Sciences*, pp. 43-49. ISBN:978-606-8624-01-3
30. Dănescu, T. & Șandru, R., 2016 , Connotations Regarding Accounting Recognition of Intangibles in the Company's Performance. *Book Series: Procedia Economics and Finance*, Elsevier, pp. 57-64. ISSN: 2212-5671
31. Dănescu, T. & Prozan, M., 2019 , Valences of the Corporate Governance in the Process of Accounting Reporting. *Throughput Accounting in a Hyperconnected World*, IGI Global, Hershey, Pennsylvania, USA, ISBN 9781522577126
32. Dănescu, T. & Rus, L., 2019 , The Usefulness of Accounting Models in Providing Accounting Information. *Throughput Accounting in a Hyperconnected World*, IGI Global, Hershey, Pennsylvania, USA, ISBN 9781522577126, pp. 57-76

33. Doukakis L. C., 2014 , The effect of mandatory IFRS adoption on real and accrual-based earnings management activities. *Journal of Accounting and Public Policy*, 33(6)
34. Doupnik T., Perera H., 2012, *International Accounting*, 3th edition, McGraw Hill Publishing, New York
35. Duțescu A., *Informația contabilă și piețele de capital*, Editura Economică, București, 2000, pp. 173
36. Ernst and Young, *US GAAP versus IFRS The basics*, February 2018, disponibil online la [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/IFRSBasics_00901181US_23February2018/\\$FILE/IFRSBasics_00901-181US_23February2018.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/IFRSBasics_00901181US_23February2018/$FILE/IFRSBasics_00901-181US_23February2018.pdf), accesat în data de 12.12.2010
37. Everitt, B. S., Landau, S., Leese, M. & Stahl, D. , 2011, *Cluster Analysis – 5th Edition*. Chichester, UK: John Wiley & Sons Ltd
38. Feleagă L., Feleagă, N., 2007, *Contabilitate financiară. O abordare europeană și internațională*, Ediția a doua. Volumul 1, *Contabilitate financiară fundamentală*, Editura Economică, București
39. Feleagă, N., 2000, *Sisteme contabile comparate. Normele contabile internaționale*, București, Editura Economică
40. Gajevszky, A., 2015, *Assessing Financial Reporting Quality: Evidence from Romania*. *Audit Financiar*, 13(121)
41. Gencia A., Sandu (Ursachi) A., Pușcaș A., Mateș D., 2018 , *An International Perspective Upon The Impact of Financial Statement Form on The Bussines Decision Making Process*, *Lucrări Științifice, seria I*, vol. 18, nr. 1
42. Gomi, B.C., 2014 , *Raportările financiare ale entității - între ameliorare și valorificare*, Timișoara, Editura Eurostampa, pp. 112
43. Grigoraș-Ichim, C.E., Moroșan-Danilă, L., 2016 , *Hierarchy of accounting informațion qualitative characteristics în financial reporting*, *The USV Annals of Economics and Public Administration*, Volume 16, Issue 1(23)
44. Guda, I., 2018 , *De ce eșuează companiile? 10 greșeli și 100 de soluții*, editura Publica, București
45. Heald D. Hodges R., 2018, *Accounting for government guarantees: Perspectives on fiscal transparency from four modes of accounting*. *Accounting and Business Research*, Volume 8(7)

46. Hemathilake, D.H.U. & Chathurangani, H.B.P., 2019, Corporate Governance And Earnings Management: A Review, *Iconic Research And Engineering Journals*, Volume 2, Issue 12 Page 212-214
47. Hlaciuc E., Măciucă G., Sandu (Ursachi) A., Mîniga C., 2015, The Convergence of National Accounting with the International Financial Reporting Standards – Comparative Study Regarding Reform in China and Romania, *World Journal of Social Science*, Vol. 5, nr. 3
48. Huian, M.C., Mironiuc, M. and Chiriac, M., 2018, Study on the association between earnings management and value relevance based on the reporting method used for operating cash flows, *Audit Financiar*, vol. XVI, no. 1(149)/2018, pp. 101-110
49. Ion Stancu, 1996, *Finanțe. Teoria piețelor financiare. Finanțele întreprinderilor. Analiza și gestiunea financiară*, Ed. Economica, București, pp. 20-35
50. Ionașcu I., 1997, *Epistemologia contabilității*, Editura Economică, București, pp. 156-159
51. Ionașcu, I., 2008, *Internaționalizarea contabilității. Evoluții și consecințe în mediul românesc*, București: Editura ASE, pp. 210-215
52. Ionica Oncioiu, Sorinel Capusneanu, Dan Ioan Topor, Attila Szora Tamas, Alina-Georgiana Solomon, Tatiana Danescu, 2021, Fundamental Power of Social Media Interactions for Building a Brand and Customer Relations, *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, Vol.16, Issue 5
53. Iordache, Irina Diana, 2020, Perceptions and Trends Following the Application of IFRS in Romania, *Audit Financiar*, ISSN: 1583-5812, vol. XVIII, no. 2, pp. 376-384
54. Iordache, Irina Diana, 2020, Information Transparency on Financial Markets, an International View, *Audit Financiar*, ISSN: 1583-5812, vol. XVIII, no. 3, pp. 568-577
55. Tatiana Dănescu, Irina Diana Iordache, 2019, Actuarial Assumptions for Employees Benefits, *Acta marisiensis, seria oeconomica*, ISSN L 2668-3148
56. Ivan, I., 2015, Ways to Detect Creative Accounting Techniques by Studying Cash Flows, *Audit financiar*, XIII, Nr. 8(128), 94-102
57. Ivan, I., 2016, The importance of professional judgement applied in the context of the International Financial Reporting Standards, *Audit Financiar*, vol. XIV, no. 10(142)/2016, pp. 1127-1135, doi: 10.20869/AUDITF/2016/142/1127
58. Jula, O., 2017, Guvernanța corporativă – necesitate și/sau inovație?, *Revista Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor*, nr. 6

59. KPMG, IFRS compared to US GAAP, Decembrie 2017, disponibil online la <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/12/ifrs-us-gaap-2017.pdf>, accesat în data de 26.12.2019
60. Lisanti, J., 2018, Understand what makes a 'quality' equity investment?, Financial Planning, <http://static.fmgsuite.com/media/documents/af081c2a-482d-4b3d-9becfc2889477c86.pdf>
61. Martínez-Ferrero, J., 2014 , Consequences of financial reporting quality on corporate performance. Evidence at the international level, *Estudios de Economía* 41(1), pp. 49-88
62. Memorandum of Understanding “The Norwalk Agreement”, 2002 , disponibil online la <https://www.fasb.org/news/memorandum.pdf>, accesat în data de 16.01.2020
63. Moisescu E.R., 2015, Regional convergence. Case of Romania, *Theoretical and Applied Economics*, Volume XXII, No. 2(603), pp. 183-188
64. Müller, O.-V., 2010 , Situații financiare consolidate. Dezvoltări și aprofundări la nivel internațional, European și național. Cluj-Napoca, România: Editura Alma Mater
65. Munteanu, V. ș.a., 2015 , Contabilitatea financiară a întreprinderii, editura Universitară, București
66. Nafti, O., Boumediene, E., Boumediene, S. L., 2013 , IAS-IFRS Adoption Impact on Accounting Information: The Case of France, *Journal of Modern Accounting and Auditing* 9(3), pp. 321-334
67. Oncioiu, I.; Dănescu, T. & Popa, M-A., 2019 , Ethics in Accounting and Finance Actual Issues and Controversies. *Throughput Accounting in a Hyperconnected World*, IGI Global, Hershey, Pennsylvania, USA, ISBN 9781522577126, pp. 167-186.
68. Oncioiu, I.; Dănescu, T. & Popa, M-A., 2019 , Ethics in Accounting and Finance Actual Issues and Controversies. *Throughput Accounting in a Hyperconnected World*, IGI Global, Hershey, Pennsylvania, USA, ISBN 9781522577126, pp. 167-186.
69. Pășcan, I.-D., Neag, R., 2013 , IFRS adoption and its effects on accounting numbers: some considerations about the IASB’s Framework, *Proceedings of the 2nd International Conference on Finance, Accounting and Auditing (FAA '13)*, Brașov, Romania, pp. 51-56
70. Pânteia I.P., Bodea G., 2011 , Contabilitatea financiară românească conformă cu directivele europene, Editura Intelcredo, Deva
71. Platikanova, P., Perramon, J., 2012 , Economic consequences of the first-time IFRS introduction in Europe, *Revista Española de Financiación Y Contabilidad* XLI(156), pp. 497-519

72. Popa A.F., 2011 , Contabilitatea și fiscalitatea rezultatului întreprinderii, Editura CECCAR, București
73. Radu S.C., Boajă D.M., 2012 , Piețe de capital. Instituții și instrumente financiare tranzacționate, Editura Universitară, București
74. Ristea M., Dumitru C.G., 2012 , Liberatate și conformitate în standardele și reglementările contabile, Editura CECCAR, București
75. Roman A., Chirleşan D., Istrate C., 2011 , Întreprinderea și piețele în contextul integrării europene, Editura Junimea, Iași
76. Siminică, M., Ionașcu, C., & Sichigea, M., 2019 , Corporate Social Performance versus Financial Performance of the Romanian Firms. *Prague Economic Papers*, 28(1), 49-69
77. Sinem Ates, 2021, Accounting Convergence, Mandatory Adoption of IFRS, and Accounting Quality, *Handbook of Research on Institutional, Economic, and Social Impacts of Globalization and Liberalization*, doi 10.4018/978-1-7998-4459-4.ch033, (605-627)
78. Standarde Internaționale de Raportare Financiară- IFRS, Fundația IFRS, 2015, ediția a 7-a revizuită, București, Editura CECCAR
79. Stolowy, H., & Paugam, L., 2018 , The expansion of non-financial reporting: an exploratory study. *Accounting and Business Research*, 48(5), 525–548
80. Ștefan, I.O., 2016 , The implications of financial performance on stock exchange indicators of listed companies: empirical evidence for the Romanian capital market, *Audit Financiar*, voi. XIV, no. 8(140)/2016, pp. 875-896, DOI: 10.20869/AUDITF/2016/140/875, Link permanent pentru acest document: <http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2016/140/875>
81. Tabără N., Rusu A., 2011 , Considerații privind impactul contabilității creative asupra calității informațiilor prezentate în situațiile financiare anuale, *Audit financiar*, anul IX
82. Tabără, N., Horomnea, E., Mircea M. C., 2010 , Contabilitate Internațională, Editura TipoMoldova, Iași, ediția a 2-a
83. Tatiana Dănescu, Ioan Ovidiu Spătăcean, 2011 , „Limitări și inadvertențe în procesul de raportare financiară conform IFRS – cazul societăților de investiții financiare”
84. Trabelsi, R., 2016 , International accounting normalization and harmonization processes across the world: History and overview. *GSTF Journal on Business Review (GBR)*, 4(2).
85. Transparency International – România, Campioni ai integrității - Linii directoare de conduită pentru o companie lider, 2015 , disponibil online la

<https://www.transparency.org.ro/ro/content/campioni-ai-integritatii-linii-directoare-de-conduita-pentru-o-companie-lider>, accesat în data de 17.01.2020

86. Tulvinski, M., 2013 , The accounting profit – a measure of the performance of the business entity, USV Annals of Economics and Public Administration, Volume 13, Issue 1(17)
87. Țurcanu V., Golocialova I., 2015 , Raportarea financiară conform standardelor internaționale, Combinatul Poligrafic, Chișinău
88. Zaman, Gh., Goschin, Z., 2014 , Economic crisis and wage divergence: empirical evidence from Romania, Prague Economic Papers, no.4/2014, pp.493-513

Acte normative

1. Codul de guvernare corporativă al Bursei de Valori București, disponibil la adresa https://www.bvb.ro/info/Rapoarte/Diverse/RO_Cod%20Guvernarea%20Corporativa_WEB_revised.pdf, data accesării: 10.05.2019
2. Directiva 2014/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2014 de modificare a Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește prezentarea de informații nefinanciare și de informații privind diversitatea de către anumite întreprinderi și grupuri mari
3. Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi
4. Ghidul ESMA pentru aplicarea standardelor referitoare la informațiile financiare, ESMA/2014/BS/102/Anexa I
5. IAS 1 - Prezentarea situațiilor financiare
6. IAS 12 - Impozitul pe profit
7. IAS 2 - Stocuri
8. IFRS 15 - Contracte clienti
9. IFRS 16 - Contracte leasing
10. Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal
11. Legea contabilității nr. 82/24 decembrie 1991, republicată în Monitorul Oficial nr. 454/2008
12. Legea Nr. 162/2017 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate

13. OMFP 1121/2006 privind aplicarea standardelor internaționale de raportare financiară în România, art.1, par (1) Ordinul CNVM 11/2011 pentru aprobarea instrucțiunii nr. 3/2011 privind aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară de către entitățile autorizate, reglementate și supravegheate de Comisia Națională de Valori Mobiliare publicat în Monitorul Oficial nr. 602 din 12 iulie 2006
14. OMFP 1286/ 01 octombrie 2012 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile societăților comerciale ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată, publicat în Monitorul Oficial nr. 687 din 4 octombrie 2012
15. OMFP 1802/29 decembrie 2014 - Partea I pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate publicat în Monitorul Oficial Nr.. 963 din 30 decembrie 2014
16. OMFP 1938/2016 în ceea ce privește modificarea și completarea unor reglementări contabile, https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OMFP_1938_2016.pdf
17. OMFP 1982/5/2001 referitor la aplicarea reglementărilor contabile aliniate la IAS și Normele UE în cazul instituțiilor de credit, publicat în Monitorul Oficial, nr. 279 bis din 25 aprilie 2002
18. OMFP 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, cu modificările și completările ulterioare și a Legii contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare
19. OMFP 881/2012 privind aplicarea de către societățile comerciale ale caror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piața reglementată a Standardelor Internaționale de Raportare financiară
20. OMFP 907/2005 cu privire la persoanele juridice care aplică reglementări contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, respectiv reglementări contabile conforme cu Directivele Europene publicat în Monitorul Oficial nr. 597 din 11 iulie 2005
21. OMFP nr. 1802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 963/30.XII.2014
22. Ordinul nr. 3456/2018 privind modificarea și completarea unor reglementări contabile.
23. Regulamentul (CE) nr. 1.606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 iulie 2002 privind aplicarea standardelor internaționale de contabilitate

24. Regulamentul (CE) nr. 1126/2008 al comisiei din 3 noiembrie 2008 de adoptare a anumitor standarde internaționale de contabilitate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului

Resurse electronice

1. Deloitte, Quality of earnings, Focus on integrity and quality <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/in/Documents/risk/Corporate%20Governance/Audit%20Committee/in-gc-quality-of-earning-how-can-boardsunderstand-noexp.pdf>, data accesării: 18.06.2020
2. Ernst and Young. 2017. Is Your Non-Financial Performance Revealing the True Value of Your Business to Investors? Tomorrow's Investment Rules 2017. Available online: <https://www.ey.com/gl/en/services/assurance/climate-change-and-sustainability-services/ey-nonfinancial-performance-may-influence-investors>, data accesării: 17.04.2020
3. Ghidul companiei listate – Standardele de transparență și comunicare ale companiei listate, disponibil la <https://www.bvb.ro/info/Rapoarte/Ghiduri/ghidul%20companiei%20listate%20RO%20web.pdf>, data accesării: 20.03.2020
4. Interviu Helge Lund, CEO Statoil, 2012, disponibil online la: <https://www.powermag.com/statoil-ceo-calls-for-transparency-dialogue-responsibility/?printmode=1>, accesat în data de 04.01.2020
5. <http://dexonline.ro>
6. <http://link.springer.com/>
7. <http://www.emeraldinsight.com/>
8. <http://www.jstor.org>
9. <http://www.oecd.org>
10. <https://www.financialmarket.ro/>
11. <https://www.investopedia.com/>
12. <https://www.risco.ro/>
13. <https://www.thomsonreuters.com>
14. <https://www.transparency.org.ro/en/tironews/one-five-companies-romania-protected-codes-ethics>, data accesării: 10.01.2021

15. OECD, Principles of corporate governance, 1999,
[https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=C/MIN\(99\)6&docLanguage=En](https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=C/MIN(99)6&docLanguage=En), data accesării: 20.06.2019
16. Studiile Damodaran, disponibile online la <https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/>
17. Studiu ARIR: Rapoartele financiare ale companiilor listate la bursă sunt principala sursă de informare pentru investitorii individuali, <https://www.ir-romania.ro/studiu-arir-56-rapoartele-financiare-ale-companiilor-listate-la-bursa-sunt-principala-sursa-deinformare-pentru-investitorii-individuali/>, data accesării: 12.06.2020
18. World Economic Forum, The Global competitiveness report 2016-2017, disponibil la http://www3.weforum.org/docs/GCR20162017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf, data accesării: 26.10.2019
19. World Economic Forum, The Global competitiveness report 2017-2018, disponibil la <http://www3.weforum.org/docs/GCR20172018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>, data accesării: 27.07.2019
20. www.bnr.ro
21. www.ceccar.ro
22. www.europa.eu
23. www.efrag.org
24. www.fasb.org
25. www.fundsociety.com
26. www.iasplus.com
27. www.ifrs.org
28. www.mfinante.ro
29. www.moficial.ro
30. www.revista.cafr.ro
31. www.sciencedirect.com
32. www.sibex.ro